

Toen Jezus van daar verderging,
zag Hij bij het tolhuis een man zitten
die Matteüs heette,
en Hij zei tegen hem: 'Volg Mij.'
Hij stond op en volgde Hem.

Toen Hij in zijn huis aanlag voor de maaltijd,
kwam er ook een groot aantal
tollenaars en zondaars,
die samen met Hem en zijn leerlingen
aan de maaltijd deelnamen.

De farizeeën zagen dit
en zeiden tegen zijn leerlingen:
'Waarom eet uw meester
met tollenaars en zondaars?'

Hij hoorde dit en gaf als antwoord:
'Gezonde mensen
hebben geen dokter nodig,
maar zieken wel.
Overdenk eens goed wat dit wil zeggen:
"Barmhartigheid wil ik, geen offers."
Ik ben niet gekomen
om rechtvaardigen te roepen,
maar zondaars.'

Matteüs 9, 9-13

Jezus ziet bij het tolhuis een man zitten. De man heeft een naam: Matteüs. Hij spreekt Matteüs aan; 'Volg Mij.' Matteüs staat op en volgt Jezus. Een persoonlijke ontmoeting.

Een tollenaar is slecht gezien bij de mensen. Die int belastingen voor de Romeinen. Hij is dus ook een heiden, een 'onreine' mens, een 'zondaar'. Gelovige Joden mijden elk contact met zulke mens. Jezus niet. Hij 'ziet' Matteüs en Hij ziet het wel zitten met hem. Hij spreekt Matteüs aan. 'Volg mij' is zijn uitnodiging. En Matteüs staat op. Dat is meer dan recht staan. 'Opstaan' is leven, verrijzen. Jezus doet Matteüs leven. Meer nog. Hij gaat aan tafel met een groot aantal tollenaars en zondaars, mensen die de 613 regeltjes van de joodse wet niet onderhouden. Dat is ongehoord. Zo wordt ook Jezus 'onrein', een 'zondaar'.

De farizeeën zien dat gebeuren en zeggen tegen zijn leerlingen: 'Waarom eet uw meester met tollenaars en zondaars?' Ze spreken Jezus niet aan, maar zijn leerlingen. Ze kletsen achter de rug. Geen persoonlijke ontmoeting met iemand die een naam heeft. Wel commentaar op groepen mensen. Niemand staat op.

Er zijn verschillende manieren van zien.

Kijken zoals de farizeeën is kijken vanuit eigen principes en vooroordelen. Men is meer bezig met zichzelf dan met de anderen. Het eigen gelijk staat voorop. Dat is een rechtstreekse weg naar een oordeel en de veroordeling van de mensen die dat gelijk niet volgen. Niemand staat op. Mensen worden neergesabeld als 'zondaars'. Het is een algemene veroordeling, geen persoonlijk contact.

Wie kijkt zoals Jezus, ziet mensen met een naam en een verhaal. Zo kijken is ook luisteren naar wat die mensen te vertellen hebben, naar wie ze zijn en wat ze in zich dragen. Zonder vooroordelen wil je je laten verrassen door wat zij te bieden hebben. Bij die mensen wil je thuis komen en aan tafel zitten. Met die mensen wil je op weg gaan, op de weg van hun leven en participeren aan hun geschiedenis. Zo kunnen mensen opstaan en leven.

Dat is barmhartigheid, de concrete vertaling van liefde. Het is zich één weten met de ander, verbondenheid, solidariteit, trouw, genade, ontferming en vergeving. Barmhartigheid is dus meer dan goedkoop medelijden. Het is de ingesteldheid en de daad (beide horen samen) waarmee een ander mens gezien, gewaardeerd en vooruitgeholpen wordt. Barmhartigheid is 'de naaste worden' van een medemens, zoals in de parabel van de barmhartige Samaritaan (Lucas 10, 25-37).

Barmhartigheid is de levenskunst van Jezus. Tollenaars en zondaars moeten niet veroordeeld en afgeschreven worden. Door zijn nabijheid roept Hij mensen om stappen te zetten die getuigen van echt, menswaardig leven. Die stappen doen mensen 'opstaan'.

'Volg mij', zegt Hij aan ieder van ons. 'Barmhartigheid wil ik'. Wij mogen/kunnen opstaan. Wij kunnen andere mensen doen opstaan.

